Адыгэ макъ

№ 63 (20576)

2014-рэ илъэс

БЭРЭСКЭШХУ

МЭЛЫЛЪФЭГЪУМ и 4

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

ЦIыфхэм ягумэкIыгъохэм защигъэгъозагъ

Адыгеим и Премьер-министрэу КъумпIыл Мурат мэлылъфэгъум и 2-м лъэIукIэ зыкъыфэзыгъэзэгъэ цIыфхэр республикэм и Правительствэ и Унэ щыригъэблэгъагъэх. Ахэр анахьэу зыгъэгумэкIыщтыгъэхэр псэупIэ-коммунальнэ Iофыгъохэр, Мыекъопэ районымкIэ къутырэу Грознэм зэпыу имыIэу электроэнергиер къыIэкIэхьаным, бизнес цIыкIум къэралыгъо IэпыIэгъу егъэгъотыгъэным, къалэу Мыекъуапэ нахь зэтегъэпсыхьэгъэным ыкIи транспортыр ащ нахьышIоу щызекIоу шIыгъэным япхыгъэ Iофыгъохэр ары.

Премьер-министрэм цIыфхэр къыздикIыгъэ муниципальнэ гъэпсыкIэ зиIэ псэупIэхэм япащэхэмрэ ведомствэхэм яIэшъхьэтетхэмрэ пшъэрылъ гъэнэфагъэхэр афишIыгъэх. Iофыгъохэм ащыщхэр зэу зэшIуахыгъэх. Адрэ IофыгъохэмкIэ ищыкIэгъэ унашъохэр аштагъэх.

Адыгэ Республикэм и ЛIышъхьэ ипресс-къулыкъу

КIэлэцIыкIухэм ашIогъэшIэгъоныгъ

БзэджэшIагъэ зезыхьагъэхэм пшъэдэкIыжь ягъэхьыгъэнымкIэ Федеральнэ къулыкъум и ГъэIорышIапIэу Адыгэ Республикэм щыIэр кIэщакIо фэхъуи, кIэлэцIыкIу IыгъыпIэхэм ачIэс сабыйхэм апае «ЛIыхъужъныгъэм идесэ» зэхащагъ. Урысыем ыкIи Адыгеим якъэралыгъо тамыгъэхэр ыкIи ахэм тарихъ къэбарэу апылъхэр, нэмыкIыбэр кIэлэцIыкIухэм къафаIотагъ.

КIэлэцIыкIу IыгъыпIэу N 34-м чIэс сабыйхэм «ЛIыхъужъныгъэм идесэ» афызэхэзыщагъэр тарихъ шIэныгъэхэмкIэ кандидатэу, хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ къулыкъум имайорэу Виктор Марковыр ары, ишъэожъые цIыкIоу Вовэ ащкIэ IэпыIэгъу къыфэхъугъ. Iофтхьабзэм зэкIэмкIи кIэлэцIыкIу 65-рэ фэдиз къыхэлэжьагъ.

БзэджэшIагъэ зезыхьагъэхэм пшъэдэкIыжь ягъэхьыгъэнымкIэ Федеральнэ къулыкъум и ГъэIорышIапIэу Адыгэ Республикэм щыIэм ипресс-къулыкъурэ АР-м иуголовнэ-гъэцэкIэкIо системэ иэкспонатхэр зычIэлъ музеимрэ къагъэхьазырыгъэ видеокъэтынхэм яшIуагъэкIэ сыхьатыр гъэкIэрэкIагъэу, дахэу рагъэкIокIыгъ.

Дзэ Плъыжьым ыкIи Вермахт ясолдатхэм ащыгъыгъэ гъучI паIохэр, заом илъэхъан гъунапкъэхэм алъыплъэщтыгъэхэм, мэшIоку гъогум иIофышIэхэм ащыгъыгъэхэр, нэмыц карабиным игильзэхэр ашIогъэшIэгъонэу кIэлэцIыкIухэм зэрагъэлъэгъугъэх, щыгъынхэр зыщалъэнхэуи фитыныгъэ яIагъ.

Мыщ фэдэ Iофтхьабзэхэр ГъэIорышIапIэм апэрэ илъэсэп зэрэзэхищэхэрэр. Хабзэ зэрэхъугъэу, ащ къыхагъэлажьэх апшъэрэ классхэм ащеджэрэ кIэлэеджакIохэмрэ студентхэмрэ. КIэлэцIыкIу IыгъыпIэхэм ачIэсхэм мы Iофтхьабзэр апэрэу афызэхащэ.

— КIэлэцIыкIухэм яхэгъэгу шIу алъэгъоу, ащ тарихъэу пылъыр нахь пасэу ашIэу къызыбгъэтэджыхэкIэ, патриот шъыпкъэ ахэр зэрэхъущтхэм щэч хэлъэп, — аIо зэхэщакIохэм.

БзэджэшIагъэ зезыхьагъэхэм пшъэдэкIыжь ягъэхьыгъэнымкIэ Федеральнэ къулыкъум и ГъэIорышIапIэу Адыгэ Республикэм щыIэм ипресс-къулыкъу.

Амалхэм зэдяусагъэх

Урысые Федерацием и Следственнэ комитет иследственнэ ГъэIорышIапIэу Адыгэ Республикэм щыIэм дэжь щызэхащэгъэ Общественнэ советым мэлылъфэгъум и 3-м зэхэсыгъо иIагъ. Шъугу къэдгъэкIыжьын, мы общественнэ научнэ-упчIэжьэгъу советыр щыIэ зыхъугъэр 2010-рэ илъэсым ишэкIогъу мазэр ары. Ащ хэхьагъэх къэралыгъо ыкIи хьыкум хэбзэгъэуцу къулыкъухэм, хэбзэухъумэкIо, общественнэ, научнэ ыкIи ветеран организациехэм ялIыкIохэр, профессиональнэ объединениехэр, къэбар жъугъэм иамалхэр.

Зэхэсыгъом хэлэжьагъэх Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэр, республикэм ит апшъэрэ еджапIэхэм яректорхэр ыкIи студентхэр, УФ-м и Следственнэ комитет иследственнэ ГъэIорышIапIэу Адыгэ Республикэм щыIэм иIофышIэхэр, АР-м хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ и Министерствэ икъулыкъушIэхэр, ГъэIорышIапIэм щызэхащэгъэ Общественнэ научнэ-упчIэжьэгъу советым хэтхэр, цIыфхэм ыкIи сабыйхэм яфитыныгъэхэмкIэ Уполномоченнэу АР-м щыIэм иIофышIэхэр, журналистхэр.

Iофтхьабзэр къызэIуихыгъ ыкIи зэрищагъ Урысые Федерацием и Следственнэ комитет иследственнэ ГъэIорышIапIэу Адыгэ Республикэм щыIэм ипащэу Александр Глущенкэм. ЗытегущыIэнхэу агъэнэфагъэхэм афемыжьэхэзэ, Общественнэ советым итхьамэтэщтыр къызэрэугъоигъэхэм агъэнэфагъ. Ар АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатэу, предприятиеу «Мыекъопэ пивэшI заводым» ипащэу Пэнэшъу Къэплъан.

Общественнэ советым хэтхэм зэхъокIыныгъэ фэшIыгъэным ыкIи экстремизмэмрэ терроризмэмрэ апэшIуекIогъэнымкIэ граждан обществэм иинститутхэмрэ хэбзэухъумэкIо къулыкъухэмрэ зэпхыныгъэ яIэу зэдэлэжьэнхэмкIэ амалэу щыIэхэм зэхэсыгъом щатегущыIагъэх.

Iофтхьабзэм пэублэ псалъэ къыщишIызэ, советым итхьаматэу агъэнэфэгъэ Пэнэшъу Къэплъанэ цыхьэу къыфашIыгъэр къыгъэшъыпкъэжьыным Iоф зэрэдишIэщтыр, пшъэрылъэу ыпашъхьэ щытхэр зэшIуихынхэм зэрадэлэжьэщтыр къыIуагъ. Нэужым Общественнэ советым хэтхэм зэхъокIыныгъэ фашIыгъ.

ЗытегущыIэнхэу агъэнэфэгъэ Iофыгъоу экстремизмэмрэ терроризмэмрэ апэшIуекIогъэнымкIэ граждан обществэм иинститутхэмрэ хэбзэухъумэкIо къулыкъухэмрэ зэпхыныгъэ яIэу зэдэлэжьэнхэмкIэ амалэу щыIэхэм афэгъэхьыгъэу доклад къышIыгъ советым ипащэ. Ащ къызэриIуагъэмкIэ, мы Iофыгъоу къырахьыжьагъэр игъо шъыпкъэу щыт. Сыда пIомэ непэ Темыр Кавказым мыхъомышIагъэу, бзэджэшIагъэу щызэрахьэхэрэр сыд фэдэрэ шапхъи диштэхэрэп, ащ обществэр инэу егъэгумэкIы.

— Мыщ фэдэ зэхэсыгъохэр зэхэтщэнымкIэ тэ мурадэу тиIагъэр лъэпкъ ыкIи дин зэгурыIоныгъэр гъэпытэгъэным, экстремизмэмрэ терроризмэмрэ Темыр Кавказым щапэшIуекIогъэныр ыкIи ащ ылъапсэ къызыщежьэрэр зэхэтфынышъ, гумэкIыгъоу къэуцухэрэр дэгъэзыжьыгъэхэ зэрэхъущтым Iоф дэтшIэныр ары. Мыр дэгъэзыжьыгъэ хъунымкIэ обществэм ыпашъхьэкIэ наукэм чIыфэшхо телъ. Сыда пIомэ обществэр экстремизмэм зэрэпэшIуекIощт шIыкIэамалхэр непэ къызнэсыгъэм щыIэхэп. Арышъ, зэкIэми тызэкъотэу ащ тызэдегупшысэн фае, — къыIуагъ Пэнэшъу Къэплъан.

Джащ фэдэу къыткIэхъухьэрэ лIэужхэм гушъхьэлэжь байныгъэ яIэу пIугъэнхэмкIэ Общественнэ советым мэхьанэшхо зэриIэр къыкIигъэтхъызэ, анахьэу анаIэ зытырагъэтын фэе лъэныкъохэм ащ ягугъу къышIыгъ.

Адыгэ Республикэм лъэпкъ зэфэшъхьафэу исхэм азыфагу мамырныгъэрэ зэгурыIоныгъэрэ илъэу зэдэпсэунхэмкIэ пшъэрылъ гъэнэфагъэу зыдэлажьэхэрэм ягугъу къышIызэ, Iофтхьабзэу зэрахьэхэрэм къатегущыIагъ юстицием иполковникэу, Урысые Федерацием и Следственнэ комитет иследственнэ ГъэIорышIапIэу Адыгэ Республикэм щыIэм иотдел ипащэ игуадзэу Даур Айтэч.

Джащ фэдэу зэхахьэм къыщыгущыIагъэхэм зэкIэми зэдырагъаштэу къаIуагъ мы Iофыгъоу зытегущыIэхэрэр къызэрыкIоу зэрэщымытыр, ащ къиныгъуабэ зэрэпылъыр. Адрэ шъолъырхэм ялъытыгъэмэ, непэ тиреспубликэ илъ рэхьатныгъэм тырыгушхон ыкIи ар къэтыухъумэн, ащ дакIоу Темыр Кавказым мамырныгъэ илъыным зэкIэми тыфэбэнэн зэрэфаер къэгущыIагъэхэм къаIуагъ.

КIАРЭ Фатим.

Нэхэр томографие щашIых

Непэрэ щыIакIэр компьютерхэм ыкIи телефонхэм зэрапхыгъэм къыхэкIэу, зыныбжь хэкIотагъэхэм ямызакъоу, ныбжьыкIэхэми анэхэм къащэкIэ. Нэхэм яузхэр зэфэшъхьафых, ахэм ягъэунэфын IэшIэхэу щытэп.

Нэхэм яIазэрэ врачхэр республикэм зэрэщымакIэхэм ыпкъ къикIыкIэ цIыфхэм къин алъэгъу. IэзапIэхэу ащ фэдэ врач зимыIэхэри къыхэкIых, зиIэхэм ячэзыу ухэфэным пае пчэдыжьым жьы дэдэу укIонышъ, мэфэ реным уIусын фае, къызынэмысырэри макIэп.

Мы аужырэ илъэсхэм унэе клиникэхэр бэу къызэIуахыхэу тэлъэгъу. ЫпкIэ хэлъэу ахэр сымаджэхэм яIазэх. Мыекъуапэ нэхэр зыщауплъэкIурэ ыкIи ахэм зыщяIэзэхэрэ унэе клиникэу «Эффект» зыфиIорэм Iоф зишIэрэм ащ фэдизэу бэ темышIагъэми, ар цIыф кIуапIэу щыт. Аужырэ шапхъэхэм адиштэрэ псэуалъэхэр ащ чIэтых, республикэмкIэ мы зы чIыпIэр ары нэхэр томографие зыщашIыхэрэр.

Мыщ врачэу щылэжьэрэ ГъукIэлI Саидэ аужырэ шапхъэхэм адиштэрэ псэуалъэхэм Iоф зэраришIэщтым пае Москва, Краснодар, Санкт-Петербург ащызэхащэгъэ хэушъхьафыкIыгъэ егъэджэнхэм ащыIагъ, ишIэныгъэхэм ащыхигъэхъуагъ, сертификатхэри къыфагъэшъошэгъэх. КъеоIэрэ нэбгырэ пэпчъ Iэмэ-псымакIэхэмкIэ еуплъэкIух, хэукъоныгъэ имыIэу ахэм ялажьэр егъэунэфы, Iэзэгъу уцхэр, нэгъунджэ зищыкIагъэхэм афыретхыкIы, яIазэ.

— Медицинэр ыпэкIэ лъэкIуатэ. Шъэфэп пэшIорыгъэшъэу къыхагъэщыгъэ узым уеIэзэныр зэрэнахь IэшIэхыр, шIуагъи кызэрихьырэр. Уз лъэпкъ зэфэшъхьафхэу игъом врачхэм кыхамыгъэщышъухэрэр томографиемкIэ зытыуплъэкIукIэ, къэтэшIэ. Джащ фэдэу цIыфым ипсауныгъэ зэщызыгъэкъорэ шъоущыгъу узыр, шъхьэкуцIым епхыгъэ узхэм ягъэунэфын врачхэр еджэнджэшыхэ зыхъукIэ, тадэкъ къагъакIох. Мы узхэм джыри икъу фэдизэу зыкъамыгъэлъагъозэ, нэмкIэ къыхэбгъэщынхэ плъэкIыщт. Томографием къыгъэлъагъорэм елъытыгъэу зэфэхьысыжьхэр тэшIых, тяIазэ, операцие зищыкIагъэхэр тэгъэунэфых, — еIо ГъукIэлI Саидэ.

ЫпэкIэ игъэкIотыгъэ уплъэкIун зищыкIагъэхэр Краснодар е нахь чыжьэу агъакIощтыгъэхэмэ, джы Мыекъуапи ащ фэдэ клиникэ дэт хъугъэ. Нэхэр томографие зыщыпшIынхэ плъэкIыщт клиникэр Пушкиным ыцIэ зыхьырэ урамым тет унэу **N 314-м чIэт.** ПэшIорыгъэшъэу зыхэзытхэ зышIоигъохэр телефонэу **8-918-221-26-26-м** теонхэ алъэкIыщт. Адыгеим имызакъоу, гъунэгъу шъолъырхэми къарыкIыхэзэ мыщ къакIох. КъяоIэрэ пстэуми тхылъхэр къафызэIуахых, ахэр хьарзынэщым щаIыгъых.

ПIАТIЫКЪО Анет.

ЗЭКЪОШНЫГЪЭМ ИГЪОГУХЭМКIЭ

КIэлэегъаджэхэр Израиль къикIыщтых

КIэлэегъаджэ бзылъфыгъэ 12 Израиль къикIыщт. Мэлылъфэгъу мазэм и 5 — 16-м ахэр Адыгеим, Къэрэщэе-Щэрджэсым, Къэбэртэе-Бэлъкъарым, тильэпкъэгъухэр зыщыпсэурэ адыгэ къуаджэхэу Краснодар краим итхэм ащыIэщтых.
ЗэкIэ кIэлэегъаджэхэр адыгэх. Адыгеим къэзыгъэзэжыгъэу, тигъэзет иныбджэгъушIоу Нэпсэу Нихьад кIэлэегъаджэхэр хэкум къыригъэблэгъагъэх, зэхэщэн Iофыгъохэр егъэцакIэх.

— Пэнэхэс, Мыекъуапэ, нэмыкIхэм яеджапIэхэм, кIэлэцIыкIу IыгъыпIэхэм хьакIэхэр ащыIэщтых, IофшIэкIэшIум зыщагъэгъозэщт, зэкъош республикэхэм ячIыпIэ дахэхэр, музейхэр, фэшъхьафхэр зэрагъэлъэгъущтых, — къытиIуагъ Нэпсэу Нихьад. — Ансамблэу «Ислъамыем», республикэм ишIэныгъэлэжьхэм, гъэсэныгъэм пылъхэм, ныбжьыкIэхэм аIукIэхэ ашIоигъу.

Израиль къикIырэ кIэлэегъаджэхэм Хьахъухэр, Натхъохэр, Ацумыжъхэр, ЛIыпыйхэр, ЛIыIужъухэр, нэмыкIхэр ахэтых. Лъэпкъ шIэжьым зыкъегъэIэтыгъэнымкIэ ащ фэдэ зэхахьэхэр непэ лъэшэу тищыкIагъэх.

ШIукъеблагъэх, хьэкIэ лъапIэхэр!

САХЬИДЭКЪО Нурбый.

ИIофшIэн лъегъэкIуатэ

Хьыкум приставхэм я Федеральнэ къулыкъу АР-мкIэ и ГъэIорышIапIэ и Интернет-сайтэу www.r01.fssprus.ru «Банк данных исполнительных производств» зыфиIорэм иIофшIэн лъегъэкIуатэ. 2014-рэ илъэсыр къызихьагъэм къыщегъэжьагъэу нэбгырэ 5000-м ехъурэмэ мы системэр къызфагъэфедагъ.

Ащ ишIуагъэкIэ, чIыфэ птелъымэ зэбгъэшIэн ыкIи унэм уимыкIэу ар птыжьын плъэкIыщт. Сайтым ухахьэу «Банк данных исполнительных производств» зыфиIорэм плъэкъуацIэ е предприятием ыцIэ иптхэмэ, чIыфэ птелъымэ, ащ ипчъагъэ, хьыкум приставхэм яотдел зыдэщытыр, телефон номерхэр зэбгъэшIэнхэ плъэкIыщт, ахэр экраным къытыредзэх.

ЧIыфэ зытелъхэр хьыкум приставхэм якIэIэнхэ фае, сыда пIомэ егъэзыгъэкIэ ар арагъэпщыныжьынэу е Урысые Федерацием икIынхэ фимытынхэу унашъо щыIэн ылъэкIыщт.

(Тикорр.).

Нахь лъыплъэщтых

Гъэтхапэм и 17-м къыщегъэжьагъэу мэлылъфэгъум и 14-м нэс «Сабый пIупкIэр ны-тыхэм япшъэрылъ» зыфиIорэ Iофтхьабзэр республикэм щэкIо. Ащ кIэщакIо фэхъугъ хьыкум приставхэм я Федеральнэ къулыкъу и ГъэIорышIапIэу Адыгеим щыIэр. Сабый пIупкIэхэм алъэныкъокIэ къэуцурэ гумэкIыгъохэр ахэм зэхафых.

Зыныбжь имыкъугъэхэм къатефэрэ ахъщэр афэзымытIупщырэ ны-тыхэм пшъэрылъэу яIэр джыри зэ хьыкум приставхэм агу къагъэкIыжьы, ар зымыгъэцакIэхэрэм адэжь макIох, пшъэдэкIыжьэу яIэн ылъэкIыщтхэр агурагъаIо. Джащ фэдэу ахэр зыщылэжьэхэрэ чIыпIэхэм якIуаIэх, сабый пIупкIэр хэзыубытыкIырэ ыкIи къэзытIупщырэ бухгалтериехэри ауплъэкIух.

Хьыкум приставхэм я Федеральнэ къулыкъу и ГъэIорышIапIэу Адыгеим щыIэмрэ АР-м цIыфхэм IофшIэн ягъэгъотыгъэнымкIэ икъэралыгъо къулыкъу и ГъэIорышIапIэрэ зэзэгъыныгъэ зэдашIыгъэу Iоф зыщашIэн зымыгъотыхэрэр ГъэIорышIапIэм иучет хагъэуцох ыкIи нэужым IофшIапIэ ахэм арагъэгъоты.

Сабый пIупкIэм ылъэныкъокIэ чIыфэ зытелъхэм къаIыхыжыгъэным хьыкум приставхэм чанэу Iоф дашIэ. Сомэ мини 10-м ехъу чIыфэ къызытефагъэхэм Урысые Федерацием икIынхэ фимытхэу атыралъхьэ. Илъэс пчъагъэм зисабыйхэм ахъщэ язымытыхэрэм алъэныкъокIэ уголовнэ Iоф къызэIуахы.

Хьыкум приставхэм я Федеральнэ къулыкъу АР-мкIэ и ГъэIорышIапIэ ипресс-къулыкъу.

СМС шIыкIэм техьагъэх

Хэбзэгъэуцугъэу щыIэм къызэрэдилъытэу, къэбар зэпхыныгъэ тедзэу СМС-мэкъэгъэIур джы хьыкумышIхэм къызыфагъэфедэн алъэкIыщт. Хьыкумым Iофыр зэхифын хъумэ, мафэу ыкIи уахътэу ар зыщыIэщтым фэгъэхьыгъэу мобильнэ телефонымкIэ джы цIыфхэм макъэ арагъэIузэ ашIыщт.

Хьыкум системэм щыкIорэ зэхъокIыныгъэхэм ыкIи пшъэрылъ шъхьаIэхэм зэу ащыщ Урысые къэралыгъом щыпсэухэрэм хабзэм тетэу Iоф зышIэрэ хьыкумышIым екIолIэнхэ амал къафэгъотыгъэныр.

Хэбзэгъэуцугъэм къызэригъэнафэрэмкIэ, цIыфхэм хьыкумышIхэм якIолIэнхэ амал яIэнымкIэ Интернетыр, къэбарлъыгъэIэс амалхэр къызыфагъэфедэх, джащ фэдэу хьыкумхэм ыкIи зэгъэшIужь хьыкум участкэхэм ящыкIэгъэ амалхэр арагъэгъотых.

АР-м ихьыкумхэм япресс-къулыкъу ипащэу Анастасия Шишкинам къызэриIуагъэмкIэ, 2012-рэ илъэсым къыщегъэжьагъэу хьыкумым мафэу ыкIи уахътэу Iофыр зыщызэхифыщтымкIэ цIыфхэм макъэ языгъэIорэ къэбар тедзэу СМС-мэкъэгъэIу системэр агъэфедэ хъугъэ.

УФ-м и Апшъэрэ хьыкум и Пленум ыкIи УФ-м и Апшъэрэ хьыкум хэхьэрэ Хьыкум департаментым унашъоу ашIыгъэхэм къапкъырыкIыхэзэ, Адыгэ Республикэм ихьыкумхэм мы шIыкIэр икъу фэдизэу къызыфагъэфедэ. Къэралыгъо автоматизированнэ системэу «Правосудие» зыфиIорэ программэр къэпэ ыкIи район хьыкумхэм ащагъэцакIэ.

Уголовнэ, административнэ ыкIи гражданскэ Iофхэм язэхэфынкIэ хьыкумым апэрэу къекIуалIэхэрэм телеграммэм нэмыкIэу, зэкIэми СМС-мэкъэгъэIур джы къазэрэфэкIощтым щагъэгъуазэх.

Даорэм ащ зыдыригъаштэкIэ, дэо тхьапэр хьыкумышIхэм зафитхырэ нэужь, ащ ителефон номер къыIахы. Адрэ хьыкум процессым хэлажьэхэрэри ащ фэдэ шIыкIэм къезэгъыхэмэ зэрагъашIэ ыкIи яномерхэр атхых. СМС-мэкъэгъэIур телефонымкIэ зыфагъэхьынэу къезэгъыгъэхэр ыкIи а шIыкIэм дезымыгъэштагъэхэр ар къэзыушыхьатырэ тхьапэм кIагъэтхэжьых.

— Статистикэм къызэригъэлъагъорэмкIэ, мы шIыкIэр къызыфэзыгъэфедэхэрэм япчъагъэ бэу пфэIощтэп. Ызыныкъом хьыкумышIхэм цыхьэ афамышIэу мыщ фэдэ фэIо-фашIэхэр щагъэзыех. Теубытагъэ хэлъэу къэсIон слъэкIыщт ахэр зэрэхэукъохэрэр. Къэбарыр ежьхэм анэмыкIэу зыми рагъэшIэщтэп. Ащ нэмыкIэу, мыщ фэдэ шIыкIэм ишIуагъэкIэ, Iофыр зэрэзэхафыщт уахътэри нахь мэкIэщт, — еIо АР-м и Хьыкум департамент и ГъэIорышIапIэ ипащэу Хьакъуй Юныс.

Бэрэ къыхэкIы, анахьэу административнэ хэбзэукъоныгъэхэм зэхафынхэ зыхъукIэ, хьыкумышIым псынкIэу мы Iофым хэлажьэрэмэ макъэ аригъэIун фаеу. Ар зэрыт мэкъэгъэIу тхыгъэр почтэмкIэ агъэхьы зыхъукIэ, гужъуагъэу тхьапэр аIэкIахьэу бэрэ къыхэкIы. Анахьэу мы лъэныкъомкIэ зиIоф дэйхэр республикэм ирайонхэр арых, сыда пIомэ почтэмкIэ агъэхьырэ письмэр Мыекъуапэ ипочтэ шъхьаIэ пхырэкIы ыкIи къызагъэхьыжьыкIи джащ фэдэ къабз, ащ охътабэ ехьы. Адрэ дачэ псэупIэхэм ащыпсэухэрэм почтэм ифэIо-фашIэхэр ащагъэцэкIахэрэп.

Ащ нэмыкIэу, мы шIыкIакIэм ишIуагъэкIэ федеральнэ бюджетым къикIырэ ахъщэр къызэтенэжьы. Сыда пIомэ заказкIэ атырэ зыгъэгъозэхэрэ письмэр фэди 100-кIэ СМС-мэкъэгъэIум ыуасэ нахьи нахьыбэу къекIы. Мыщ дэжьым СМС-мэкъэгъэIур федэу зэрэщытыр нафэ.

Тинепэрэ уахътэ Адыгеим ихьыкум аппарат иIофышIэхэм хьыкум процессым хэлажьэхэрэм макъэ арагъэIунымкIэ зэкIэ зэпхыныгъэу щыIэхэр къызыфагъэфедэх. Ахэм адакIоу хэбгъэунэфыкIымэ хъущт СМС-мэкъэгъэIур зэкIэмэ анахь псынкIэу ыкIи гупсэфэу зэрэщытыр.

КIАРЭ Фатим.

ШIУШIЭ IЭПЫIЭГЪУР

Сымаджэм ахъщэ фагъэхьы

Щынджые щыщ кIалэу Чэужъ Рустам Мэдинэ ыкъор хьылъэу сымадж, ышъхьэкуцI операцие ашIын фае. Сомэ миллион 12 операцием тефэщт.

Къуаджэм щыщхэм ямызакъоу, республикэм щыпсэурэмэ, гупыкI зиIэхэм ахъщэм иугъоин яIахьышIу хашIыхьэ. Сомэ миллиони 6-м нахьыбэ аугъоигъ.

ШIушIэ IэпыIэгъум шъуиамал елъытыгъэу шъукъыхэлэжьэнэу тышъолъэIу. Мыщ фэдэ телефонкIэ ахъщэр сымаджэм фежьугъэхьын шъулъэкIыщт: **8-909-444-04-09.**

ЫгукIэ къыхихыгъэм фэшъыпкъ

Сыд фэдэрэ Iофи угукIэ уфэмыщагъэмэ, къыбдэхъущтэп. ЦIыфым къыхихыгъэ сэнэхьатыр шIу ылъэгъу зыхъукIэ, лъэгэпIэ гъэнэфагъэхэм анэсы. Зисэнэхьат гухахъо хэзыгъуатэзэ Iоф зышIэхэрэм ащыщ непэ зигугъу къэтшIыщт бзылъфыгъэр. Ар Кощхьэблэ гурыт еджапIэу N 1-м ублэпIэ классхэмкIэ икIэлэегъаджэу Дзыбэ Май.

ИцIыкIугъом къыщегъэжьагъэу Майе кIэлэегъэджэ сэнэхьатыр ыгу рихьыщтыгъэ. КIэлэцIыкIухэм апылъыным, ахэр ригъэджэнхэм ренэу кIэхъопсыщтыгъ. Гурыт еджапIэр къызеухым Адыгэ кIэлэегъэджэ училищэу Андрыхъое Хъусен ыцIэ зыхьырэр, нэужым Адыгэ къэралыгъо университетыр къыухыгъэх. Зыфэщэгъэ сэнэхьатыр ыIэ къихьагъэу Iоф ышIэнэу ригъэжьагъ.

— СиIофшIэн сиакъыли, сигъэрети фэсэгъэIорышIэх. Урокхэр зэхасщэхэ зыхъукIэ, анахьэу сынаIэ зытезгъэтырэр кIэлэцIыкIухэм ашIогъэшIэгъон зэрэхъущтыр ары. Ащ пае джэгукIэ шIыкIэм тетеу сыхьатхэр сэгъэпсых, сэмэркъэур нахь есэгъэбэкIы, — къеIуатэ Майе. — Пшъэрылъ шъхьаIэу зыфэзгъэуцужьыхэрэм ащыщ кIэлэцIыкIум цыхьэ къызыфезгъэшIыныр, ыгу цIыкIу къызэIуезгъэхыныр.

Сэнэхьатэу къыхихыгъэм гухахъо хигъуатэзэ, ыгуи ыпси хэлъэу илъэс 19 хъугъэу ищытхъу аригъаIозэ Майе Iоф ешIэ. Ригъэджэрэ сабыйхэм шIэныгъэ куухэр аригъэгъотынхэм пае тхылъхэм анэмыкIэу нэрылъэгъу IэпыIэгъухэу таблицэхэр, плакатхэр ежьым ешIых, компьютерыр, Интернетыр егъэфедэх. КIэлэегъаджэм ищыкIэгъэ Iэмэ-псымэхэр зэкIэ иIэх.

— КIэлэцIыкIу пэпчъ екIолIакIэ шъхьаф ищыкIагъ. Къин къысфэхъугъэу, екIолIакIэ къызфэсымыгъотыгъэ кIэлэеджакIо джыри къысфащагъэп,— къеIуатэ тигущыIэгъу. — ЦIыфыр щэIэфэ ишIэныгъэхэм ахигъэхъо зэпытын фаеу сэлъытэ. ТызэIукIэ къэс сабыеу езгъаджэхэрэм кIэ горэ аIэкIэзгъахьэ, яшIэныгъэхэм ахэзгъахъо сшIоигъу. Ежь кIэлэцIыкIухэми шIэныгъакIэхэр сэри къысатых.

Илъэс пчъагъэм кIэлэегъэджэ дэгъоу Майе зыкъыушыхьатыгъ. ИсэнэхьаткIэ IэпIэсэныгъэшхо хэлъ хъугъэ, анахь кIэлэегъэджэ дэгъоу еджапIэм Iутхэм ясатырэ ар хэуцуагъ, щытхъу тхылъхэр бэу къыфагъэшъошагъэх.

— КIэлэегъэджэ сэнэхьатыр къызэрэхэсхыгъэм сырыкIэгъожьыгъэу зы мафи къыхэкIыгъэп, — еIо Майе. — Тызэгурыюу, тызэдеIэжьэу зэIофшIэгъухэм тызэхэт. Ахэм сызэрагъэлъапIэрэм мэхьанэшхо иIэу сэлъытэ ыкIи сырэгушхо.

ИцIыфыгъэкIи ишIыкIэхэмкIи Майе зыуегъаштэ. Гуихыгъэу, Iушъабэу щыт, зэкIэми ишIуагъэ аригъэкIы шIоигъу. Ащ шъэуитIу епIу. Нахьыжъыр апшъэрэ еджапIэм щеджэ, нахьыкIэр гурыт еджапIэм чIэс. Бзылъфыгъэм насыпышIоу зелъытэжьы, лъытэныгъэу къыфашIырэм лъэшэу егъэгушхо.

ЖЭЛДЭШЭ Рузан.

Сурэтым итыр: **Дзыбэ Май.**

ПЕНСИЕХЭМКIЭ ФОНДЫМ

Илъэс IофшIагъэхэр зэфахьысыжьыгъэх

Мэлылъфэгъум и 1-м УФ-м ПенсиехэмкIэ ифонд Адыгэ РеспубликэмкIэ и Къутамэ игъэкIотыгъэ зэIукIэу щыкIуагъэм 2013-рэ илъэсым Iоф зэрашIагъэм къыгъэлъэгъуагъэхэр щызэфахьысыжьыгъэх, 2014-рэ илъэсым анахьэу анаIэ зытырагъэтыщт лъэныкъохэр, пшъэрылъыкIэхэр щагъэнэфагъэх.

ПенсиехэмкIэ фондым и Къутамэ республикэм исоциальнэ учреждение пэрытэу щыт. Ащ ипшъэрылъхэм ахэхьэх пенсиехэр афэгъэуцугъэнхэм, ятыгъэнхэм, икIэрыкIэу ахэр къэлъытэжьыгъэнхэм ямызакъоу, къэралыгъо программэ зэфэшъхьафхэр гъэцэкIэжьыгъэнхэри.

ПенсиехэмкIэ фондым и Къутамэ пенсионер 123241-м е республикэм щыпсэухэрэм япроцент 27,7-м, цIыфхэр страховать зышIыхэрэ организацие 25694-м страховать ашIыгъэ 437953-мэ Iоф адешIэ. 2014-рэ илъэсым ищылэ мазэ и 1-м ехъулIэу мазэ къэс ахъщэ тынхэр, ЕДВ-р, зэратыхэрэр нэбгырэ 1968-рэ, пенсиехэмкIэ федеральнэ социальнэ хэгъэхъожь зыфашIыхэрэр 15283-рэ хъущтыгъэх.

ПенсиехэмкIэ фондым и Къутамэ ипащэу Къулэ Аскэрбый зэIукIэм къыщыгущыIэзэ зэрэхигъэунэфыкIыгъэу, 2013-рэ илъэсым ПенсиехэмкIэ фондым ичIыпIэ къулыкъу пстэухэмкIи пшъэрылъ шъхьаIэу щытыгъэр ипIалъэм ехъулIэу пенсиехэр ыкIи пособиехэр афэлъытэгъэнхэр ыкIи икъу фэдизэу ятыгъэнхэр арыгъэ. А пшъэрылъыр зэкIэми дэгъоу зэшIуахыгъ. 2012-рэ илъэсым елъытыгъэмэ, а Iофыгъохэм бюджет мылъкоу апэIуагъэхьагъэр сомэ миллиард 1,9-кIэ е процент 15,2-кIэ нахьыбэ хъугъагъэ ыкIи миллиард 14,2-м нэсыгъагъ. Хьарджхэм инэу зэрахэхъуагъэм лъапсэ фэхъугъэх пенсионерхэм япчъагъэ нахьыбэ зэрэхъугъэр ыкIи пенсиехэмрэ социальнэ тынхэмрэ къызэраIэтыгъэхэр. ЗэкIэ индексациеу ашIыгъэхэм яшIуагъэкIэ 2014-рэ илъэсым ищылэ мазэ и 1-м ехъулIэу IофшIэнымкIэ ныбжьым телъытэгъэ пенсие гурытыр проценти 9-кIэ нахьыбэ хъугъэ ыкIи сомэ мини 8,9-м нэсыгъ.

ШIокI зимыIэ пенсие страхованиемкIэ страховой тынхэр къэугъоигъэнхэм ехьылIагъэу пэшIорыгъэшъэу агъэнэфагъагъэхэр проценти 103,8-у агъэцэкIэжьыгъэх. Ащ ишIуагъэкIэ ПенсиехэмкIэ фондым ибюджет федэу сомэ миллиард 43-рэ къыIэкIэхьагъ. Страховой тынхэмкIэ чIыфэу ательхэр къягъэтыжьыгъэнхэм Iоф дэзышIэрэ межведомственнэ комиссием иIофшIэн дэгъоу зэрэзэхищагъэм ишIуагъэкIэ чIыфэхэу сомэ миллион 74,6-рэ къарагъэтыжьыгъ.

2013-рэ илъэсым кIэухэу фэхъугъэхэм атегъэпсыкIыгъэу ГъэIорышIэпIэ анахь дэгъухэм къалэжьыгъэ чIыпIэхэр афагъэшъошагъэх. Апэрэ чIыпIэр ыубытыгъ ПенсиехэмкIэ фондым и ГъэIорышIапIэу Шэуджэн районым щыIэм. ЯтIонэрэ чIыпIэр къыдихыгъ ПенсиехэмкIэ фондым и ГъэIорышIапIэу Теуцожь районым щыIэм, ящэнэрэ чIыпIэр ыубытыгъ Тэхъутэмыкъое районым щыIэ ГъэIорышIапIэм. Ахэм Къулэ Аскэрбый афэгушIуагъ, япащэхэм вымпелхэр аритыгъэх. ПенсиехэмкIэ фондым и ГъэIорышIапIэу къалэу Мыекъуапэ дэтым ипащэу НатIэкъо Мусэ «ПенсиехэмкIэ фондым иотличник» зыфиIорэ щытхъуцIэр къыфаусыгъ. Ар къэзыушыхьатырэ тхылъымрэ Адыгэ РеспубликэмкIэ и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъырэ Къулэ Аскэрбый фэгушIозэ ащ ритыжьыгъэх.

Лъэныкъо зэфэшъхьафхэм афэгъэхьыгъэу зэIукIэм къыщыгущыIагъэх ПенсиехэмкIэ фондым иреспубликэ Къутамэ ипащэ игуадзэу Мамый Риммэ, ШIокI зимыIэ пенсие ыкIи медицинэ страхованиехэмкIэ страховой тынхэм пэщэныгъэ адызехьэгъэнымкIэ отделым ипащэу Дэгумыкъо Валентинэ, ПенсиехэмкIэ фондым и ГъэIорышIапIэу Мыекъопэ районым щыIэм иIэшъхьэтетэу ЛIыхъурэе Александр.

ЗэIукIэм иIофшIэн Къулэ Аскэрбый къызэфихьысыжьызэ, тапэкIэ анаIэ зытырагъэтын фэе лъэныкъо шъхьаIэхэр къыгъэнэфагъэх. Ащ къызэриIуагъэмкIэ, пенсиехэм яхьылIэгъэ зэхъокIыныгъэхэм афэгъэхьыгъэ федеральнэ хэбзэгъэуцугъэхэр гъэцэкIэжьыгъэнхэр пстэуми анахь Iофыгъо шъхьаIэу щыт. БлэкIыгъэ илъэсым ихъугъэ-шIэгъэ шъхьаIэу щыт ыпэрэ илъэсым IофшIагъэу къагъэлъэгъуагъэм тегъэпсыкIыгъэу ПенсиехэмкIэ фондым Адыгэ РеспубликэмкIэ и Къутамэ Къыблэ федеральнэ шъолъырымкIэ анахь дэгъу щытхъуцIэр къызэрэфагъэшъошагъэр.

СЭХЪУТЭ Нурбый.

Узыгъэщхырэ театрэм уриджагъоп

Сэмэркъэум и Мафэ фэгъэхьыгъэ зэхахьэхэр Адыгеим гъэшIэгъонэу щыкIуагъэх. Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ театрэу Цэй Ибрахьимэ ыцIэ зыхьырэм спектаклэу къыщагъэлъэгъуагъэхэр илъэс зэфэшъхьафхэм тирежиссерхэм агъэуцугъэх. Ахэр щхэнэу зэрэгъэпсыгъэхэм дакIоу, цIыфым игъэсэн, пIуныгъэ дэгъу етыгъэным яхьылIагъэх. ТIысыпIэ нэкI щыгъотыгъуаеу Лъэпкъ театрэм спектаклэр щыкIоу плъэгъуныр сыда зымыуасэр! ПэшIорыгъэшъ мэкъэгъэIухэр зэрэзэхащагъэхэм шIуагъэ къытыгъ. Сэмэркъэур зикIасэхэм ямызакъоу, Лъэпкъ театрэм ирепертуар щыгъуазэхэм пчыхьэзэхахьэм тащыIукIагъ.

Къэралыгъо телерадиокомпаниеу «Адыгеим» ижурналистэу Къудаикъо Алый ыгъэхьазырыгъэ къэтынхэу Урысыем ителевидение къыгъэлъэгъуагъэмэ ащыщхэр Муратэ шIошъхъуныгъэ хэлъэу ышъхьац къэкIыжьыгъэу къегъэлъагъо. Iэзэгъупсыр къагъотыгъэу, псынэкIэчъым ыпашъхьэ щытхэу зыплъэгъухэкIэ, Iофым нэпцI зэрэхэлъым ущыгъуазэу къыпщэхъуми, джэнджэш гум къырегъахьэ. «ШъыпкъэнкIи хъунба» зыфэпIощтым уегупшысэ. Медицинэм иIофышIэхэр, шIэныгъэлэжьхэр къэтыным къызэрэхэлажьэхэрэм имэхьани цIыкIоп.

Москва ителекъэтынхэм яплъыгъэхэр «къэбырсырыгъэх», Урысыем ишъолъырхэм къарыкIыхэзэ, шъхьацыр къагъэкIыжьынэу Адыгеим къакIохэу аублагъ...

Дэхэбаринэ ихьакIэщ щызэгъокIэп

Унагъо ихьэ зышIоигъо пшъашъэу баIорэ щысыгъэм псэлъыхъохэр къыфыкъокIых. Дэхэбаринэ дахэу зешIытэ, лъэгъупхъэшъ, псэлъыхъохэм гукIи, псэкIи зыкъарегъаштэ. Кушъу Светланэ ролыр къешIы. Псэлъыхъохэр Пэрэныкъо Чэтибэрэ КIыкI Юрэрэ. Артистхэр ярольхэм куоу ахэхьагъэхэшъ, уядэIу къодыерэп. IокIэшIыкIэу агъэфедэхэрэр щыIэныгъэм къыхахыгъэх. Дэхэбаринэ ишъхьаныгъупчъэ, ипчъэIупэ псэлъыхъохэр «щызэутэкIых», гугъэр чIанэрэп. Пшъашъэм сэмэркъэушхо хэлъми, шIулъэгъум тегущыIэ зэрэшIоигъор къыхэщы, псэлъыхъохэр Дэхэбаринэ ыгу «иплъыхьэхэ» ашIоигъу, ау ар къадэхъурэп...

Бэрэ къыщагъэми...

Кукэнэ Муратэ щыIэныгъэр дэгъоу къызэрэгурыIорэр театрэм щигъэфедэн зэрилъэкIырэм уегъэгушхо. Заулэрэ къэзыщэгъэ хъулъфыгъэр зыкIи дэмыкIогъэ пшъашъэм епсэлъыхъо. Гъогогъуищэ къэзыщагъэмрэ дэкIон зымылъэкIыгъэ пшъашъэмрэ зэрегъапшэх. ИкIэрыкIэу къэзыщэ зышIоигъо хъулъфыгъэм гугъэу ышIыгъэр зэригъэпытэрэм артистыр гъэшIэгъонэу къызэрэтегущыIэрэм къэшIыным лъапсэу фэхъугъэр егъэпытэ.

«Тыкъэсыжьыгъ», «Новэ адыгейцэхэр»...

Спектаклэхэр театрэм бэрэ къыщагъэлъагъох, тямызэщэу тяплъы. Ахъщэ тын-Iыхыным, щэфын-щэжьыным, тыгъоным дихьыхыхэрэм тапэшIуекIоным, агъэпщынэнхэм фэшI ащ фэдэ спектаклэхэр тищыкIагъэх. Нахьыжъхэм лъытэныгъэ афашIыми, нэнэжъхэмрэ кIэлэцIыкIухэмрэ азыфагу зэмызэгъыныгъэу къитаджэхэрэр мылъкумрэ адыгабзэм изэгъэшIэн пыдзы зышIыхэрэмрэ къапкъырэкIы.

Спектаклэхэр щхэнэу гъэпсыгъэх, «сэмэркъэур Тхьэм зэрикIасэр» къахэщы. Пчыхьэзэхахьэу театрэм щызэхащагъэр сэмэркъэум и Мафэ дештэ. Артистхэм бэрэ тагъэщхыми, пIуныгъэ мэхьанэу спектаклэхэм ахэтлъагъорэм тегъэгушIо.

«Псэлъыхъохэр» жъы хъурэп

— Спектаклэу «Псэлъыхъохэр» къэтшIызэ пенсием тыкIуагъ, — зэ къытиIогъагъ артистхэм ащыщ.

«Псэлъыхъохэр» жъы хъущтхэп. Артистхэм ярольхэр шэпхъэ лъагэм диштэу къашIы. Зыхьэ Заурбый, Кукэнэ Муратэ, Даур Жаннэ спектаклэм щыщ пычыгъоу къашIыгъэр ныбжьыкIэхэм университет шъыпкъэ афэхъу. Къоджэ щыIакIэр, псэлъыхъо кIалэхэр, IофшIэныр зэпхыгъэхэу «Псэлъыхъохэм» ахэолъагъо.

ЦIыфыр зылIэкIэ зэрагъэтIылъыжьын фаем къытегущыIэрэ пьесэу Къуекъо Налбый ытхыгъэри непэрэ щыIакIэм фэгъэхьыгъ. Артистхэу Устэкъо Мыхъутар, Зыхьэ Заурбый, Кукэнэ Муратэ ярольхэм псэ къапагъакIэ. Тхьэм зэкIэри дахэу зэрелъэIурэм тыщыгъуаз. Ау лъэшэу убгэн фае зыхъукIэ сыда къэпIощтыр?

Зэфэхьысыжь кIэкI

Полицием икъулыкъушIэ лъэсрыкIом зэрэшIонагъэр артистхэу Тхьаркъохъо Теуцожьрэ Ацумыжъ Темботрэ къызэрашIыгъэм, нэмыкIхэм уяплъызэ, театрэм артист дэгъухэр зэриIэхэм икIэрыкIэу уасэ фэошIы. КIэмэщ Разыет, ХьатхьакIумэ Аскэрбый, Хьакъуй Андзаур, Бэгъушъэ Анзор, Ахъмэт Артур, Нэхэе Мэрджанэт, Нэхэе Адам, нэмыкI артистхэр спектаклэхэм нахьыбэрэ ахэлэжьэнхэу, лъэпкъ искусствэм хэхъоныгъэу фашIырэм зыкъырагъэIэтынэу тафэлъаIо.

Театрэм ипащэхэм, артистхэм щыIэныгъэр зэралъэгъурэр сценэм къыщагъэлъэгъон алъэкIыгъ.

Спектаклэхэм Iэшъхьэтетхэр, культурэм иIофышIэхэр, лэжьэкIо къызэрыкIохэр ягуапэу яплъыгъэх. Пчыхьэзэхахьэр артистэу, режиссерэу Хьакъуй Аслъан зэрищагъ.

Сурэтхэр зэхахьэм къыщытырахыгъэх.

БАСКЕТБОЛ. АПШЪЭРЭ КУПЭУ «Б»-р

«Динамо-МГТУ»-м Воронеж щеублэ

Мыекъопэ баскетбол командэу «Динамо-МГТУ»-р финалныкъом хэхьагъ. Апэрэ ешIэгъур мэлылъфэгъу мазэм и 5-м Воронеж щыриIэщт. ЯтIонэрэ ешIэгъоу Воронеж икомандэ дыриIэщтым Мыекъуапэ мы мазэм и 8-м тыщеплъыщт.

— Финалныкъом тыхэкIыным фэшI текIоныгъэр тIогъогогъо къыдэтхын фае, — къытиIуагъ «Динамо-МГТУ»-м итренер шъхьаIэу Андрей Синельниковым. — Воронеж ешIэгъур зэрэщыкIощтым елъытыгъэр бэ.

Адыгеим испортсменхэм финалныкъом дэгъоу зыфагъэхьазырыгъ. Финалым хэфэнхэу тагъэгугъэ.

ГАНДБОЛ

«Адыиф» — Азербайджан

Азербайджан ихэшыпыкIыгъэ бзылъфыгъэ командэ Адыгеим ихьакI. Ныбджэгъу зэIукIэгъухэр тикъалэ щыриIэщтых.

«Адыифыр» тыгъуасэ Азербайджан игандболисткэмэ адешIагъ. Непэ зэIукIэгъоу Мыекъуапэ щыкIощтыр сыхьатыр 17.30-м аублэщт. Зэнэкъокъур Адыгэ къэралыгъо университетым физкультурэмрэ дзюдомрэкIэ и Институт щыкIощт.